

Volleerde imkers bestaan niet

Op het imkerforum op bijenhouden.nl is de zorg en de toewijding waarmee ervaren imkers zich bekommeren om hun beginnende vakzusters en -broeders soms hartverwarmend. Dan bespreken de deelnemers een bepaalde kwestie of een bepaalde ingreep en dan zie je dat de deelnemers het eens proberen te worden. Tot een debattant die net inhaakt een geheel andere invalshoek kiest, waarop een deelnemer die het gesprek al wat langer volgde vertwijfeld raakt: 'Ja maar, wat moeten we de beginners nu adviseren?'

Iets vergelijkbaars deed zich voor toen dat forum nog niet zo oud was – het ging eind 2000 de lucht in. Heel wat NBV'ers klonken wat ongerust wanneer het gesprek over het forum ging. Was er dan geen toezicht? Kon iedereen dan zomaar van alles opschrijven? We zijn inmiddels verschillende lustra verder. Het forum blaakt van gezondheid en het heeft er vooral Facebook naast gekregen. Ondanks de concurrentie wordt het forum drukker bezocht dan ooit.

De beide anekdotes laten zien dat veel gepokte en gemazelde imkers de beginner zo nu en dan behoorlijk kunnen onderschatten. Zouden beginners niet zelf kunnen

lezen en logisch kunnen nadenken? Is er bij die internet-debatten niet sprake van enig zelfreinigend vermogen? Voortschrijdend inzicht? Dat zal toch haast wel! Uit de anekdotes zou bovendien kunnen blijken dat ervaren imkers soms een hoeveelheid zelfvertrouwen aan de dag leggen, die niet altijd gerechtvaardigd is. Bijenteeltleraren zouden met zo'n houding hun cursisten te kort doen, én zichzelf.

Eeuwige student

'Als je een tuter hoort, weet je dan zeker dat ze gaan zwermen?' 'Waarom bouwen ze zo laat in het seizoen nog darrenraat?' 'De broedbak is uitgebouwd en zit bomvol

Cursisten ploeteren met de lattenkast onder toezien van Bart de Coo.

Voor beginners: inwinteren

Als de mussen nog dood van het dak vallen, moet de imker al gaan inwinteren. Daardoor wordt u er hardhandig op gewezen dat hij weer bijna voorbij is, die mooie zomer. Hopelijk heeft u onlangs honing kunnen afnemen en misschien heeft u volken tegen de mijten behandeld met mierenzuur of met een thymolproduct. Waarschijnlijk behoort u niet tot de gelukkige imkers die nu nog de beschikking hebben over een grote dracht. Het gaat dan om heide, reuzenbalsemien of lamsoor (*Limonium vulgare*).

In augustus worden de broednesten weliswaar kleiner, maar ze zijn toch nog groot genoeg om op te moeten passen met de hoeveelheid voer. Als u nu te veel gaat voeren, dan kan er een situatie ontstaan die lijkt op de situatie kort voor het zwermen: veel bijen, veel gesloten broed en veel voorraden. Sommige volken reageren daarop door zwermplannen te maken en dat willen we nu niet meer natuurlijk. Doe het in het begin dus rustig aan met voeren.

Al sinds de middeleeuwen (!) zijn imkers het opvallend eens met elkaar over de hoeveelheid voer waarmee je een bijenvolk de winter in stuurt: ongeveer 12 kilo. We hebben het dan over een volk dat één broedkamer goed bezet. Als u begint met inwinteren, dan zou u de reeds aanwezige hoeveelheid voer enigszins kunnen bepalen, door te kijken hoeveel raat aan weerszijden verzegeld voer heeft. Eén decimeter verzegeld voer, aan weerszijden van de raat, is ongeveer een pond. Of neem als maatstaf een verzegeld honingkamerraampje: dat weegt ongeveer een kilo.

U zult heel vaak zien dat na het afnemen van de honing nog wat honing is achtergebleven in de broedbakken. Als u daar de inhoud van een hele emmer of jerrycan suikervoer aan toevoegt, dan heeft u het waarschijnlijk precies goed gedaan. We hebben het dan over de emmers en de kannen die in de handel verkrijgbaar zijn. Die bevatten 10 kilo suiker.

Maar u kunt het wintervoer ook zelf maken. Imkers hebben in de loop der tijd de gekste manieren verzonnen om suiker op te lossen in water. U kunt een oude centrifuge ombouwen, of u kunt een verfroerder op een boormachine monteren en daarmee in de oplossing gaan roeren, of u kunt emmers vullen met water en suiker en er mee in de file gaan staan. In dat laatste geval moet u het deksel stevig aandrukken, maar zoiets vermoedde u al.

bijen. Er is duidelijk dracht en toch willen ze de honingbak niet uitbouwen. Hoe kan dat nou?' De leraar die het antwoord op dit soort vragen even niet paraat heeft, staat volstrekt niet voor aap. Het is geen schande als de ouwe rot het gedrag van de bijtjes zo nu en dan met grote verwondering gadeslaat en tegen zijn cursisten zegt dat die er niets van begrijpt.

Op zo'n moment is het veel interessanter en vruchtbaarder om je te presenteren als expeditieleider en niet als orakel. Daar ga je voorop met kapmes en tropenhelm, klaar voor de volgende volslagen verrassing. Je kunt er je licht over laten schijnen, maar als je de verklaring schuldig moet blijven, nou en. Zoek het op, spoor de cursisten aan om mee te zoeken naar een antwoord, maar wees niet verwaand. Vaak zijn het de leraren die het meeste leren.

Beschaving

En dan komt de volgende bijeenkomst. De kwestie die iedereen de vorige keer zo intrigeerde heeft geleid tot enthousiasme. De cursisten zijn de boeken ingedoken, zijn gaan rondneuzen op internet en hebben navraag gedaan. Sommige cursisten komen met antwoorden, verklaringen en theorieën die de leraar maar heel matig kunnen bevallen.

Eigenlijk vindt die het klinkklare onzin. Hoe ga je daarmee om? Laten we afspreken dat we elkaar alleen bij hoge uitzondering afvallen, wat iets anders is dan tegenspreken. Als een cursist een verhandeling geeft waar je enige of zelfs grote moeite mee hebt, dan is het wel zo beschaafd als je enig respect voor de bron toont. En laat vooral de cursisten in hun waarde! Dus stel een kritische vraag, vraag wat de bron precies was of geef iets in overweging wat strijdig is. Maar beëindig het gesprek ontvankelijk en niet definitief. Doe alles met een nieuwsgierige geest en met veel waardering voor de cursisten die op allerlei manieren hun betrokkenheid laten blijken.

Als de zomerdracht voorbij is, dan kunnen de bijen daar zeer geprikkeld op reageren. Misschien is het u opgevallen bij het afnemen van de zomerhoning. Dit wat aangebrande gedrag gaat meestal gepaard met een grote neiging tot 'roverij', de neiging van bijen om bij elkaar voedsel te komen stelen. Om dat tegen te gaan wordt altijd geadviseerd om pas 's avonds te voeren als de bijen niet meer vliegen, om knoeien tegen iedere prijs te vermijden en om de vlieggaten te verkleinen, zodat de volken beter verdedigd kunnen worden. ●